

Revistă publicată de
Centrul de Istorie,
Genealogie și
Statistică Baptistă
din Arad

Arhiva Baptistă

Nr. 15 / Decembrie 2023

Recunoașterea baptiștilor

de către Stat în anul 1928

Arad, 2023

Mișcarea baptistă internațională și legea religioasă română din 1928

Lupta evanghelicilor români pentru drepturile politice, religioase și ale omului, între 1918 și 1940, a fost una acerbă și inegală. **(1)** Pe de o parte, se aflau statul român și bisericile majoritare – Biserica Ortodoxă Română și Biserica Greco-Catolică, reunind aproximativ 73% din populație, în 1930, și al căror statut preferențial era consacrat în Constituția României – și, pe de altă parte, evanghelicii români, reprezentând doar 0,34 % din populație.

De-a lungul anilor 1920, lupta împotriva represiunii religioase românești i-a preocupat nu numai pe baptiștii, penticostalii și creștinii după Evanghelie **(2)**, ci și pe evanghelicii occidentali, în special pe baptiștii englezi și Convenția baptistă de sud din Statele Unite. Liderul britanic, dr. J. H. Rushbrooke, a vizitat România de nu mai puțin de paisprezece ori, între 1920 și 1940, pentru a ridica probleme legate de libertatea religioasă cu diferite guverne românești. **(3)** El a fost susținut cu pricepere de Directorul Misiunilor Baptiste de Sud din Europa, Dr. Everett Gill, Sr., care, în cele din urmă, și-a stabilit reședința în București, pentru a promova mai eficient justiția pentru evanghelicii români. **(4)**

În 1927, odată cu moartea regelui Ferdinand, presa occidentală a scris despre România, dar nu doar în mod favorabil. **(5)** *The London Spectator* a publicat, în iunie 1927, un articol despre moartea Regelui, exprimându-se în general pozitiv asupra viitorului României, dar considerând că „intoleranța religioasă” a regelui este „foarte regretabilă.”**(6)** În decembrie, Comitetul american pentru drepturile minorităților religioase a emis un raport despre ceea ce a numit maltratarea rasială și religioasă în România. Acest raport a avut parte de un reportaj extins în *The New York Times*, ceea ce a pus o presiune suplimentară asupra opiniei publice despre România.

Neobositul dr. Rushbrooke a trimis încă un memoriu detaliat de protest ministrului de externe, care l-a invitat să vină în România, în februarie 1927, pentru a discuta problemele implicate. Potrivit *The New York Times*, în ianuarie 1927, Rushbrooke a declarat că „dacă conferința de luna viitoare s-ar dovedi nesatisfăcătoare, o campanie baptistă în întreaga lume ar fi îndreptată spre dezvăluirea detaliilor dificultăților din trecut”. Vizita sa a condus la o promisiune de reformă a guvernului Averescu. **(7)**

În februarie 1928, Rushbrooke a venit din nou în România pentru a face eforturi

concertate în vederea reformei. A găsit o ureche receptivă la noul ministru de externe, Nicolae Titulescu, cu care a fost în relații amicale încă de la începutul anilor '20. Titulescu a promis că va susține libertățile religioase în mult așteptata și întârziata Lege a cultelor, aflată pe atunci în discuție.

În urma dezbaterii, Biserica Ortodoxă Română a depus eforturi furioase pentru a bloca adoptarea legii. **(8)** În opinia acestei Biserici, orice fel de recunoaștere religioasă ar duce inevitabil la mai multe cereri de toleranță și libertate religioasă în România interbelică. În mod remarcabil, după multe dezbateri publice și parlamentare urâte, în martie 1928, s-a adoptat o „Lege pentru regimul general al grupurilor religioase”. **(9)**

Un articol principal din numărul din 2 august 1928 al periodicului *Southern Baptist and Reflector* sărbătorește „succesul mișcării de asigurare a libertății religioase” în România. Dar acest lucru s-a dovedit a fi puțin prematur. Ioan Socaciu, Directorul Seminarului Teologic Baptist din București, adresându-se Congresului Mondial Baptist de la Toronto, în 1928, a subliniat că bapțiștii din România încă „au probleme și nu știu când vor fi rezolvate”. **(10)** Una dintre probleme a fost că drepturile acordate evanghelicilor români se aplicau doar în vestul României, care aparținuse anterior Imperiului Habsburgic devenit Austro-Ungar la 1867. Guvernul nu a avut de ales în acest sens, deoarece aceste drepturi fuseseră recunoscute de legile habsburgice din 1895 și 1905 și rămăseseră în vigoare după 1918.

În al doilea rând, evanghelicii nu au fost recunoscuți ca o biserică egală în drepturi cu Biserica Ortodoxă și cu multe altele, ci au fost clasificați într-o categorie complet nouă, și anume „asociație religioasă” sau „sectă” cu drepturi în mod corespunzător mai mici și inegale. Și, desigur, denumirea de „sectantă” era doar un limbaj codificat pentru „eretică”.

În al treilea rând, prevederile și măsurile de protecție erau atât de neclare încât oficialii religioși și ofițerii de poliție din cale-afară de zeloși puteau, în orice moment, să desfășoare acțiuni represive pe seama unor motive capricioase.

În al patrulea rând, legea nu numai că era ostilă influenței ecleziastice străine, organizațiilor și asistenței materiale; ea mai preciza că clerul și funcționarii bisericești aveau obligația de a fi cetățeni români.

În al cincilea rând, legea interzicea „prozelitismul”, convertirea unei persoane dintr-un grup religios în altul. Având în vedere că evanghelizarea a fost și este una dintre principalele valori de bază ale bapțiștilor și evanghelicilor, această prevedere a fost o scădere radicală a libertăților religioase evanghelice. **(11)**

În cele din urmă, după o scurtă scădere în intensitate în urma adoptării legii religioase din 1928, lupta evanghelică românească pentru dreptate religioasă avea să continue neîntrerupt pe toată perioada interbelică.

Profesor Doctor Universitar Emeritus de Istorie la Universitatea Huntington din Indiana, Paul E. Michelson a fost de trei ori bursier Fulbright în România. Cartea sa despre Cuza și Carol I a fost premiată de Academia Română și este membru de onoare al Institutelor de Istorie ale Academiei din București, Iași și Cluj. Web-site-ul său este la www.pmichelson.com.

Note :

(1) Pentru o anchetă excelentă, vezi Dorin Dobrinu, “Sub puterea Cezarului. O istorie politică a evanghelicilor din România (a doua jumătate a secolului al XIX-lea-1989,” în Dorin Dobrinu și Dănuț Mănăstireanu, eds., *Omul evanghelic. O explorare a comunităților protestante românești* (Iași: Editura Polirom, 2018), pp. 37-243;

(2) Alexa Popovici, *Istoria Bapțiștilor din România. 1856-1989*, ediție revizuită (Oradea: Editura Făclia, 2007), pp. 347 ff.

(3) Vezi Marius Silveșan și Vasile Bel, *Rolul lui James Henry Rushbrooke în obținerea libertății religioase pentru credincioșii bapțiști din România între anii 1907-1947* (Cluj-Napoca: Editura Risoprint, 2017; și Popovici, *Istoria*, 2007, pp. 550 ff. Pentru Rushbrooke, vezi Bernard Green, *Tomorrow's Man: A Biography of James Henry Rushbrooke* (Didcot UK: Baptist Publication Society, 1997).

(4) Pentru Gill, vezi Matt Bailey, “Everett Gill Collection,” Southern Baptist Historical Library and Archives, Dosar AR 861, revizuit 2012, p. 2. Vezi de asemenea, “Dr. Everett Gill (1869-1958),” în Daniel-Marius Mariș și Teodor-Ioan Colda, eds., *Institutul Teologic Baptist din București: 100 de ani de formare pentru slujire/The Baptist Theological Institute of Bucharest: 100 Years of Formation for Ministry* (București: Editura Paideia, 2021), p. 79.

(5) Despre campania pentru drepturile religioase din 1927-1928, vezi Popovici, *Istoria*, 2007, pp. 401 ff.

(6) *The Spectator*, July 30, 1927, p. 178.

(7) “Rumania Promises Parley to Baptists,” *New York Times*, January 11, 1927, p. 3.

(8) Este adunat mult material util și interesant în Constantin Schifirneț, ed., *Biserica noastră și cultele minoritare. Marea discuție parlamentară în jurul legii cultelor* (București: Editura Albatros, 2000). Vezi discuția în Hans-Christian Maner, “Confesiunile în viața parlamentară din România interbelică,” *Anuarul Institutului de Istorie A. D. Xenopol*, Vol. 36 (1999), pp. 113-124.

(9) În acest caz, s-au exprimat foarte puține voturi împotriva măsurii : aceasta a trecut de Senat cu un număr de voturi de 140 la 8 și în Cameră cu un număr de voturi de 126 la 4. Popovici, *Istoria Bapțiștilor*, 2007, pp. 554; 401-410. Vezi de asemenea J. H. Rushbrooke, “A Historic Promise,” *The Baptist Times*, 24 October 1935, p. 774. Despre legea însăși, vezi Olimp Căciulă, “Culte în România,” in Dimitrie Gusti, ed., *Enciclopedia României* (București: Imprimeria Națională, 1938), Vol. 1, p. 417.

(10) Ioan Socaciu, “Rumania,” în W. T. Whitley, ed., *Fourth Baptist World Congress. Toronto, Canada, 23-29 June 1928* (London/Toronto: Stewart Printing Service/Kingsgate Press, 1928), pp. 84-85.

(11) Căciulă, “Culte,” 1938, *passim*.